

Jan WAWRZYŃCZYK

**SKRZYDLATE SŁOWA,
KONSTRUKCJE IDIOMATYCZNE,
HAPAKS LEGOMENA
JĘZYKA ROSYJSKIEGO
W POLSKIM PRZEKŁADZIE LITERACKIM**

Warszawa 2006

***SEMIOSIS LEXICOGRAPHICA*, vol. XXXIX**

Założyciel, wydawca i redaktor serii:
Jan Wawrzyńczyk
(Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego)
Sekretarz redakcji:
Marek Iwanowski
(Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych UW)

PL ISSN 1507-1634

Copyright © by Semiosis Lexicographica, Warszawa 2006

ISBN 83-921025-6-8

Wyd. I. Obj. 1,12 a.w. Nakł. 25 egz.

PRZEDMOWA

Broszura zawiera mikroskopijną część materiałów zaczerpniętych z e-brudnopisu obszernego, liczącego ponad tysiąc stron opracowania, przygotowywanego do druku pod tytułem *Z materiałów do Rosyjsko-polskiego słownika tradycji i praktyki przekładowej*. Stanowi ono kontynuację, znaczne rozszerzenie mojej wcześniejszej publikacji (*Teoretyczne i praktyczne aspekty przekładu rosyjsko-polskiego*. T. 1-2, Łódź : Katedra Literatury i Kultury Rosyjskiej UŁ, 2000-2001). Zarówno wydanie z 2000-2001 r., jak i niniejsza broszurka ma na celu upowszechnienie w środowisku badaczy języka rosyjskiego i polskiego – translatologów, leksykografów, ale i „konfrontatywistów” oraz „kontrastywistów” – idei współpracy lingwistów teoretyków i tłumaczy praktyków, a w szczególności wykorzystania dorobku tłumaczy na potrzeby leksykografii przekładowej (rosyjsko-polskiej i polsko-rosyjskiej). Proponowana przeze mnie już od dawna współpraca tego rodzaju jest wręcz koniecznością: teoretycy nie najlepiej znają empirię, te lasy, chaszczce, ostępy, dżungle relacji międzyjęzykowych, wśród których poruszają się w swojej praktyce przekładowej tłumacze. Przekładoznawstwo, w tym przekładoznawstwo słownikowe, to dziedzina, w której podejście hipotetyczno-dedukcyjne nie zyskuje przewagi nad podejściem indukcyjnym, tekstocentrycznym, „Mańczakowskim” w docieraniu do prawdy lingwistycznej*.

Problemów w danej materii jest wiele. Poniższy wybór par cytatów ilustruje ich niewielką część, która ma zainteresować m.in. „skrzydlatologów”. Kłopoty zaczynają się już od progu, leksykograf i przekładoznawca w jednej osobie musi odpowiedzieć sobie na pytanie, jakie byty graficzne występujące w badanych tekstach literackich powinny go interesować: czy tylko np. **рота**, ale już nie **ро-ота****, **номер**, ale już nie **№**, jak w słynnym Czechowowskim tytule *Палата № 6*, itp. Głoski, grafemy, iteracje ciągów grafemowych, znaki interpunkcyjne, wszelkie skróty, akcent, intonacja, morfemy (afiksy, w tym fleksja), wyrazy (w tym tzw. słowa-nonsensy), konstrukcje wyrazowe, części wyrazów, a z drugiej strony składnia, pragmatyka, semantyka – oto kategorie jednakowo ważne dla autora słownika przekładowego, tego autora, który nie kompiluje swojego dzieła z innych słowników, lecz bada realne teksty (dwuteksty) w perspektywie leksykograficznej. Słowniki rosyjsko-polskie, polsko-rosyjskie czy inne opracowania dwujęzyczne wymagają pod tym względem radykalnej reformy.

Zainteresowanym nowym podejściem do leksykografii przekładowej przedstawiam niżej listę słowników ważnych – w różnym stopniu i pod różnymi względami – dla tematyki niniejszej broszury, by mogli sprawdzić, jakich informacji w tych słownikach, głównie frazeologicznych, brak – w porównaniu z informacją, jaką przynosi zagłębianie się w

* Wbrew powierzchownej, a właściwie aroganckiej (zdradzającej zarazem nieznaną leksykografii przekładowej) uwadze D. Szumskiej (zob. D. Szumska, *Przymiotnik jako przyłączone wyrażenie predykatywne. Analiza formalizacji struktur propozycyjalnych w warunkach predykcji niezdaniotwórczej*, Kraków : Universitas, 2006, s. 62).

** Por. ze zgromadzonej przeze mnie dokumentacji dwutekst: «Ро-ота, пли!» и дело в шляпе... Компа-ния, огня! – i sprawa załatwiona. {*A. КУПИИИ / H. ROGALA* 4:12/13}; rozwiązania skrótów bibliograficznych występujących w broszurze nie podaję z braku miejsca (zob. je w *Teoretyczne i praktyczne aspekty...*).

dwuteksty rosyjsko-polskie. (Jest oczywiste, że informacje obu kategorii wymagają jak najdokładniejszej analizy krytycznej, zanim staną się podstawą do redagowania nowych słownikowych reguł przekładowych; nie każda decyzja translatorska tłumacza może być mechanicznie przeniesiona do słownika przekładowego, o ile nie jest to słownik o charakterze dokumentacyjnym, jak przyszły *Rosyjsko-polski słownik tradycji i praktyki przekładowej*.)

- Алексеенко, М. А., Белоусова, Т. П., Литвинникова, О. И. 2003. *Словарь отфразеологической лексики современного русского языка*, Москва : Азбуковник
- Ашукин, Н. С., Ашукина, М. Г. 1987. *Крылатые слова. Крылатые слова, литературные цитаты, образные выражения*, изд. четвертое, доп., Москва : Художественная литература
- Берков, В. П., Мокиенко, В. М., Шулержкова, С. Г. 2000. *Большой словарь крылатых слов русского языка*, Москва : Русские словари ; Астрель ; АСТ
- Бирих, А. К., Мокиенко, В. М., Степанова, Л. И. 1998. *Словарь русской фразеологии. Историко-этимологический справочник*, Санкт-Петербург : Фолио-Пресс
- Добровольский, Д. О., Караулов, Ю. Н. 1994. *Ассоциативный фразеологический словарь русского языка*, Москва : Помовский и партнеры
- Мокиенко, В. М., Сидоренко, К. П. 1999. *Словарь крылатых выражений Пушкина*, Санкт-Петербург : Изд. Санкт-Петербургского ун-та ; Фолио-Пресс
- Молотков, А. И. 1967. *Фразеологический словарь русского языка*, Москва : Советская энциклопедия
- Молотков, А. И., Цеслинська, В. 2001. *Учебный русско-польский фразеологический словарь. Dydaktyczny rosyjsko-polski słownik frazeologiczny*, Москва : Астрель ; АСТ
- Олейник, И. С., Сидоренко, М. М. 1978. *Украинско-русский и русско-украинский фразеологический словарь*, изд. второе, перераб. и доп., Киев : Радянська школа
- Тихонов, А. Н. (ред.) 2004. *Фразеологический словарь современного русского литературного языка*. Т. 1-2, Москва : Флинта ; Наука
- Федоров А. И. (ред.) 1995. *Фразеологический словарь русского литературного языка конца XVIII-XX вв.*, Москва : Топикал
- Фелицына, В. П., Мокиенко, В. М. 1990. *Русские фразеологизмы. Лингвострановедческий словарь*, Москва : Русский язык
- Фелицына, В. П., Прохоров, Ю. Е. 1988. *Русские пословицы, поговорки и крылатые выражения. Лингвострановедческий словарь*, 2-е изд., испр. и доп., Москва : Русский язык
- Яранцев, Р. И. 1997. *Русская фразеология. Словарь-справочник*, Москва : Русский язык
- Aranowicz, F., Nesterowicz, B. 2005. *Polsko-rosyjski słownik wyrazów obcych*, Gdańsk : Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego
- Brzeziński, J., Wardomacki, L. 1986. *Ekwiwalenty semantyczne związków frazeologicznych w językach rosyjskim i polskim*, Zielona Góra : Wyd. Wyższej Szkoły Pedagogicznej
- Chlebda, W., Gołubiewa, A., Wawrzyńczyk, J., Wielg, T. 2004. *Idiomy polsko-rosyjskie. Польско-русские идиомы*, Warszawa : Wyd. Naukowe PWN
- Chlebda, W., Mokijenko, W. M., Szuleżkowa, S. G. 2003. *Rosyjsko-polski słownik skrzydlatych słów*, Łask : Leksem
- Chlebda, W. (red.) 2006. *Podręczny idiomatykon polsko-rosyjski*. Z. 1. próbny, Opole : Wyd. Uniwersytetu Opolskiego
- Czyrko, M., Spirydowicz, M. 1975. *1000 zwrotów rosyjskich*, wyd. 2, popr., Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
- Dubrowin, M. 1981. *Obrazkowy słownik idiomów rosyjskich*, Warszawa : Wiedza Powszechna ; Moskwa : Russkij jazyk

- Karolak, S. 1998. *Słownik frazeologiczny rosyjsko-polski*. T. 1-2, Warszawa : Energeia
- Lukszyn J. (red.) 1998. *Wielki słownik frazeologiczny polsko-rosyjski rosyjsko-polski*,
Warszawa : Harald G Dictionaries
- Nesterowicz, B., Skupińska-Dybek, E. 2002. *Rosyjsko-polski słownik wyrazów obcych*,
Gdańsk : Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego
- Rozental, D., Michałkiewicz, C. 1974. *Wybór idiomów i zwrotów rosyjskich*, Warszawa :
Wiedza Powszechna
- Stypuła, R. 2003. *Słownik przysłów i powiedzeń rosyjsko-polski polsko-rosyjski*, Warszawa :
Wiedza Powszechna^{***}

Słowników frazeologicznych języka rosyjskiego jest sporo, pojawiają się też coraz częściej dwujęzyczne słowniki frazeologiczne, ale bogactwo ruszczyzny tekstów literackich, artystycznych jest tak wielkie, że do zarejestrowania i opisu przekładowego pozostaje wciąż ogromny materiał. Istnieją jeszcze, bez przesady, dziesiątki tysięcy jednostek nieznanych słownikom, ciekawostek, osobliwości i trudności przekładowych, które czekają na wydobycie właśnie z dorobku tłumaczy; wartość tego dorobku nie ma ekwiwalentu, nie jest mierzalna na gruncie, by tak rzec, apriorystycznym.

^{***} Szczegółową – dotyczącą także konkretnych jednostek przekładowych bądź ich klas – literaturę przedmiotu por. w opracowaniu: Wawrzyńczyk J., Małek E. *Mały słownik bibliograficzny języka rosyjskiego*, Warszawa : Takt [w druku, 2007].

WYBÓR JEDNOSTEK

(bez lematyzacji, w układzie alfabetycznym według pierwszego członu)

а вот або ∇ – А вот увидишь! – Ano zobaczysz! {*A. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN 165/61*}
А вы, друзья, как ни садитесь, || Всё в музыканты не годитесь. (*лит. цитата*) Wy zaś, jakkolwiek usiądziecie, || Muzykantami nie będziecie! {*И. КРЫЛОВ / T. ŁOPALEWSKI 77/102*}

а ещё

1. (*кто*) i to ∇ Эх, брат Обломов, не умеешь ты жить, а еще помещик! Какой ты барин? Ech, bracie Obłomow, nie umiesz ty żyć, i to dziedzic! Jaki z ciebie pan? {*И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA 38/51*}

2. (*какой*) i to się nazywa ∇ – Наши бы если вас, ваше благородие, поймали, дали бы раза два в морду – и в расход. А вы, глядите-ка, всего плетьюгой исполосовали, а еще интеллигентный. – Gdyby tak nasi złapali waszą wielmożność, to daliby dwa razy po pysku i od razu pod mur. A pan mnie swoim nahajem skatował tak, że cały jestem w pręgi. I to się nazywa kulturalny człowiek. {*A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 181/262*}

а потому toteż ∇ Винные бутылки были уже пусты, а потому актеры опять начали с водки. Butelki z winem były już puste, toteż aktorzy zaczęli znów od wódki. {*A. ЧЕХОВ / M. MONGIRDOWA 5:456/125*}

а-а-а аha ∇ В кустах недалеко от села постовой окликнул: – Кто едет? – Свои... староста, – ответил чернобородый. – А-а-а!.. Куда ездил? – Подводы с хутора выгонял. W zaroślach na skraju wsi rozległ się głos wartownika: – Kto jedzie? – Swój, starosta! – odparł czarnobrody. – Аha! Dokąd jeździłeś? – Na chutor, po furmanki. {*A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 173/247-248*}

а-а-а-а ho, ho, ho ∇ Что ты за дворянка такая? В дворяне лезете? А-а-а-а... Как же, беспреренно, так вот вас и сделают дворянами! Jaka mi się szlachcianka znalazła! Do szlachty się pniecie? Ho, ho, ho! Naturalnie – tylko patrzeć, jak będziecie jaśniepaństwem! {*A. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:125/1:112*}

А-бе-ве-ге-де-е-же-зе-ком A-be-ce-de-e-ef-gie-ha-kom {*B. МАЯКОВСКИЙ / J. PUTRAMENT 1:296/153*}

Беда, коль пироги начнёт печи сапожник, || А сапоги тачать пирожник. (*лит. цитата*) Bieda, kiedy szewczyna || Piec pasztety, pasztetnik buty szyć zaczyna. {*И. КРЫЛОВ / S. KACZKOWSKI 45/58*}

беды не оберёшься napytasz sobie biedy ∇ – Николай Петрович, что поделаешь с этими горячими головами? Беды не оберемся... – Mikołaju Pietrowiczu, co robić z tymi zapaleńcami? Napytamy sobie biedy... {*С. БАБАЕВСКИЙ / T. ŁOPALEWSKI 111/130*}

без нужды niepotrzebnie ∇ Но «философ» по-прежнему ничего не отвечал. Береснев вообще не грешил многоглаголением и, когда говорил, выражался неловко, с запинками, без нужды разводя руками [...]. Lecz „filozof” jak i przedtem nic nie odpowiadał. Bierszeniew na ogół nie grzeszył wielomównością; gdy mówił, zaczął się, wyrażał się niezręcznie, niepotrzebnie gestykulując rękami [...]. {*И. ТУРГЕНЕВ / T. STĘPNIEWSKI 8:11/11*}

без утайки (*сказать и т. п.*) nic nie ukrywając ∇ Скажи мне всё без утайки. Powiedz mi wszystko, nic nie ukrywając. {*Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / G. KARSKI 2:36/320*}

без хозяина товар плачет oko pańskie konia tuczy {Ал. ЧЕХОВ / S. BĄDKOWSKA i S. PODHORSKA-OKOŁÓW 9/13}

бесконечно-унылый nie kończący się, ponury ∇ Это была бесконечно-унылая поездка, при одном воспоминании о которой Доронин испытывал тошноту. Była to nie kończąca się, ponura podróż; na samo wspomnienie o niej Doronina zaczynało mdlić. {А. ЧАКОВСКИЙ / M. KELLES-KRAUZOWA A:171/162}

бесконечноэтажный o niezliczonej liczbie pięter (*jaki*) ∇ бесконечноэтажный дом dom o niezliczonej liczbie pięter {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / G. KARSKI 2:50/361}

биться как рыба об лёд szamotać się jak ryba w sieci ∇ бедняк боролся со всеми нуждами, недугами и бедствиями, свойственными маленьким людям; бился как рыба об лёд, недоедал, недосыпал, кланялся, хлопотал, унывал и томился, дрожал над каждой копейкой biedak walczył ze wszystkimi zgrzyotami, troskami i niedolami właściwymi szarym ludziom; szamotał się jak ryba w sieci, nie dojadał, nie dosypiał, kłaniał się, zabiegał, wpadał w rozpacz i mozolił się, trząsał się nad każdą kopiejką {И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 4:304/374-375}

б...й сын sk...syn {А. ТОЛСТОЙ / A. STAWAR 7:224/342}

близко ли, далеко ли, мало ли, долго ли daleko czy blisko, długo czy krótko ∇ Близко ли, далеко ли, мало ли, долго ли был он на ярмарке, сено продал, гостинцев купил [...]. Daleko czy blisko, długo czy krótko był na tym jarmarku, a siano sprzedał, podarki kupił [...]. {А. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN 353/141}

близок локоть, да не укусишь zając o miedzę, a nie złapiesz ∇ – Да, – сказал он, – близок локоть, да не укусишь... Есть счастье, да нет ума искать его. – Так – powiedział – zając o miedzę, a nie złapiesz... Szczęście jest, ale za mało rozumu do szukania. {А. ЧЕХОВ / N. GAŁCZYŃSKA 6:215/207}

Богат и славен Кочубей. (лит. цитата) Słynie z dostatków swych Koczubiej. {А. ПУШКИН / M. JASTRUN 4:255/207}

будет

1. przestań ∇ Ну, будет, будет... No, przestań, przestań... {А. ЧЕХОВ / J. IWASZKIEWICZ 13:86/497}

2. dość już tego ∇ – Эдак, братцы, нельзя. Будет! Без дисциплины ничего не выйдет. Эдак и сами погибнем и товарищей погубим. – Так nie można, chłopaki. Dość już tego! Bez dyscypliny daleko nie zajedziemy. Zginiemy sami i zgubimy towarzyszy. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 199/295}

3. dobrze ∇ – Ну, будет, будет! – Dobrze już, dobrze! {Л. ТОЛСТОЙ / K. JEŁAKOWICZÓWNA 8:146/173}

было бы корыто, а свиньи-то будут nie trzeba świni do koryta prosić, sama sobie drogę znajdzie {А. ПУШКИН / S. POLLAK 6:238/39}

быть беде będzie coś złego ∇ – Всё утро тоска... Ну-у, думаю, быть беде... Оно вот так и вышло... – Od samego rana byłam czegoś markotna... Nic, myślę sobie, tylko będzie coś złego... No, i sprawdziło się... {А. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:125/1:111}

быть в своей тарелке być w swoim żywiole ∇ Хорош бывает Вячеслав Илларионович на больших званных обедах, даваемых помещиками в честь губернаторов и других властей; тут он, можно сказать, совершенно в своей тарелке. Dobrze się prezentuje Wiaczesław Iłarionycz na wielkich proszonych obiadach wydawanych przez obywatelstwo na cześć gubernatora i innych władz; tutaj, że się tak wyrazimy, jest zupełnie w swoim żywiole. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:178-179/227}

в смысле кого jak pojmuje *kto* ∇ [...] «идеального бытия» в смысле феноменологов Достоевский не знает [...]. [...] „bytu idealnego”, jak go pojmują fenomenolodzy, Dostojewski nie uznaje [...]. {М. БАХТИН / N. MODZELEWSKA A:43/50}

в чём были (*об одежде*) jak kto stał ∇ выехали наскоро, в чем были wyjechali pośpiesznie, jak kto stał {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:217/249}

взятый наизготовку gotowy do strzału ∇ В двадцати шагах, в стороне, пять солдат с винтовками, взятыми наизготовку, стояли перед человеком, поставленным к глиняной стене нежилой мазанки. W odległości dwudziestu kroków pięciu żołnierzy z karabinami gotowymi do strzału mierzyło w człowieka, który stał pod glinianą ścianą opuszczonej chałupy. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 185/268}

вот так фунт a to ci chryja ∇ – Вот так фунт! Когда же это я успел заснуть? – А то ci chryja! Kiedyż to zdażyłem zasnąć? {А. ЧЕХОВ / J. BRZĘCZKOWSKI 5:389/113}

Всё смешалось в доме Облонских. (*лит. цитата*)

1. W domu Obłońskich zarpanował całkowity zamęt. {Л. ТОЛСТОЙ / К. ІЛЛАКОВИЧОВА 8:7/6}

2. W domu Obłońskich zarpanował kompletny zamęt. ∇ Все смешалось в доме Облонских, как справедливо выразился знаменитый писатель Лев Толстой. „W domu Obłońskich zarpanował kompletny zamęt” – jak to sprawiedliwie zdefiniował znakomity pisarz Lew Tołstoj. {М. БУЛГАКОВ / I. LEWANDOWSKA i W. DĄBROWSKI A:617/242}

всеми фибрами души *разг.*

1. z całej duszy ∇ До сладенького куска охочи, а работу ненавидят всеми фибрами души. Do tłustego kąska chętni, a pracy nienawidzą z całej duszy. {А. КУПРИН / J. STANKIEWICZ 3:385/59}

2. wszystkimi fibrami duszy ∇ – Надо вам заметить, сударь, что когда я был помоложе, я всеми фибрами души моей стремился к известности. – Musi pan wiedzieć, łaskawy panie, że kiedy byłem młodszy, wszystkimi fibrami duszy pragnałem rozgłosu. {А. ЧЕХОВ / J. POMIANKOWSKI 5:270/4:291}

вырядить кого в сумасшедшие zrobić z kogo wariata ∇ меня в сумасшедшие вырядили zrobili ze mnie wariata {М. БУЛГАКОВ / I. LEWANDOWSKA i W. DĄBROWSKI A:505/111}

выселить по тунеядке wysiedlić jako element pasożytniczy ∇ выселили отца по тунеядке wysiedlono ojca z miasta jako element pasożytniczy {С. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 62/54}

дать кому хорошую плюху sprać kogo na kwaśne jabłko ∇ [...] сейчас мне хочется дать тебе хорошую плюху. [...] w tej chwili mam ochotę sprać cię na kwaśne jabłko. {В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA B:12/28}

диплом ума (*перен.*) patent na inteligencję {Л. ТОЛСТОЙ / А. СТАВАР 5:199/239}

долиннеевский przedlinneuszowski ∇ долиннеевский период okres przedlinneuszowski {В. ПРОПП / W. WOJTYGA-ZAGÓRSKA A:17/46}

Доселева Макар огороды копал, а нынче Макар в воеводы попал. (*лит. цитата*)
Długo kopał Makar pola i ogrody, a teraz sprawuje urząd wojewody. {П. ЕРШОВ / I. SIKIRYCKI 83/73}

достоевист badacz Dostojewskiego {Б. БУРЦОВ / А. ВОЛОДЖКО 77/75}

дофамусовский z czasów dawniejszych niż czasy Famusowa (*jaki*) {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / J. JEĐRZEJEWICZ 8:277/372}

Евпраксеюшка Eupraksja {В. ГАРШИН / S. KLONOWSKI 288/362}

Ефрем Сирин (*святой*) Efrem Syryjczyk {А. МЕНЬ / Z. PODGÓRZEC 110/99}

загвоздочка podchwytliwe pytanie, tzw. klin {Б. БУРЦОВ / А. ВОЛОДЖКО 396/382}

заплечных дел мастер kat ∇ Видел я следы казачьих шашек: как будто бы не на скаку, не узким лезвием шашки нанесен гибельный удар, а на плахе топором спокойно, хорошо нацелившегося заплечных дел мастера. Zdarzało mi się już widzieć ślady kozackich szabel. Wyglądały tak, jakby śmiertelny cios zadany był nie w pędzie, nie

- wąskim ostrzem szabli, lecz toporem, bez pośpiechu, przez sprawnego, wyszkolonego kata. {A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 184/267}
- из кого выйдет большой толк** będą z *kogo* ludzie ∇ И из него, увидишь, выйдет большой толк. I zobaczysz, że z niego będą ludzie. {A. ЧЕХОВ / N. GAŁCZYŃSKA 7:398/7:207}
- из чувства товарищества к кому** powodowany uczuciem koleżeństwa w stosunku do *kogo* ∇ Ночью пришел ко мне Шебалов. Я рассказал ему начистоту, как было дело, сознался, что из чувства товарищества к Феде соврал тогда, когда меня спрашивали в первый раз, были мы или нет на Выселках. Nocą przyszedł do mnie Szebałow. Opowiedziałem mu szczerze, jak się sprawa miała. Wyznałem, że gdy pytał mnie uprzednio, czy byliśmy w Wysielkach, skłamałem, powodowany uczuciem koleżeństwa w stosunku do Fiedi. {A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 199/295}
- история** (слово-предложение) to ci historia ∇ Дедушка покрутил головой: История! Dziadek pokręcił głową. – То ci historia! {B. КАТАЕВ / M. KIERCZYŃSKA 4:83/120}
- казаться на вид кем** wyglądać na *kogo* ∇ На вид он казался дворовым [...]. Wyglądał na dworskiego człowieka [...]. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:229/284}
- как на роду написано** jaki los pisany ∇ Кому как на роду написано. Не жилец был плотник Мартын, не жилец на земле; уж это так. Komu jaki los pisany. Nie sądzono było cieśli Martynowi żyć na ziemi, nie sądzono. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:127/166}
- какой ты** (при суц.) jaki z siebie ∇ Эх, брат Обломов, не умеешь ты жить, а еще помещик! Какой ты барин? Ech, bracie Obłomow, nie umiesz ty żyć, i to dziedzic! Jaki z siebie pan? {И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA 38/51}
- кого калачом не заманишь** *kto* za żadne skarby się nie zjawi ∇ Уехали. Профессор рад небось. Его теперь сюда и калачом не заманишь. Pojechali. Chyba profesor się cieszy. Za żadne skarby tu się nie zjawi. {A. ЧЕХОВ / J. IWASZKIEWICZ 13:113/543}
- кого кинуло в багровость** на *kogo* uderzyły pały ∇ Петра Филиппыча в багровость кинуло. Pały uderzyły na Piotra Filipycza. {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:49/58}
- кисляй кисляич** kwas kwasowicz ∇ – Я сам баба, тряпка, кисляй кисляич и потому терпеть не могу кислоты. – Ja sam jestem baba, szmata, kwas kwasowicz i dlatego nie znoszę kwasów. {A. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 7:493/329}
- кончить земные сроки** zakończyć ziemską wędrówkę ∇ Степушка Катушин кончил земные сроки Katuszyn zakończył ziemską wędrówkę {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:91/111}
- Кто ни поп, тот батька.** Ktokolwiek jest popem, ten jest i ojcem. {A. ПУШКИН / T. STĘPNIEWSKI 6:476/203}
- Кто палку взял, тот и капрал.** Kto wziął pałkę do ręki, ten dowodził. {И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOŚCZOWSKA 9:169/353}
- Кто помирней, так тот и виноват.** (лит. цитата) Kto pokorniejszy, ten zwykle jest winny. {И. КРЫЛОВ / S. KOMAR 35/43}
- маленький-маленький-маленький** mały-maleńki-malusieńki ∇ Вы представьте: – вы – маленький-маленький-маленький, беззащитно низвергнутый в нуллионы эонов [...]. Wyobraź sobie: – ty – mały-maleńki-malusieńki, bezbronne strącony w nuliony eonów [...]. {A. БЕЛЫЙ / M. LEŚNIEWSKA A:35/28}
- Мартышка к старости слаба глазами стала.** (лит. цитата) Małpa na stare lata zaczęła widzieć gorzej. {И. КРЫЛОВ / T. ŁOPALEWSKI 22/26}
- медовые и молочные реки** rzeki mlekiem i miodem płynące ∇ нет медовых и молочных рек nie ma rzek mlekiem i miodem płynących {И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA 93/138}

Мечтам и годам нет возврата. (лит. цитата) *Sny nie wracają ani lata.* {А. ПУШКИН / А. WAŻYK 5:82/95}

Минуй нас пуще всех печалей || И барский гнев, и барская любовь. (лит. цитата) *Więc niech omija nas – bardziej od klęsk najsroźszych – || I jaśnie panów gniew, i łaska jaśnie panów!* {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 7/10}

мирская молва – морская волна ludzkie żale – morskie fale {А. ПУШКИН / Т. STĘPNIEWSKI 6:527/246}

Митька

1. Mítka {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / А. WAT 14:130/171}

2. Mit'ka {В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA В:11/25}

многоглаголание wielomówność ∇ Но «философ» по-прежнему ничего не отвечал. Бересенев вообще не грешил многоглаголанием и, когда говорил, выражался неловко, с запинками, без нужды разводя руками [...]. Lecz „filozof” jak i przedtem nic nie odpowiadał. Biersjeniew na ogół nie grzeszył wielomównością; gdy mówił, zaciął się, wyrażał się niezręcznie, niepotrzebnie gestykulując rękami [...]. {И. ТУРГЕНЕВ / Т. STĘPNIEWSKI 8:11/11}

Мы почитаем всех нулями, || А единицами – себя. (лит. цитата) *W innych widzimy same zera, || A siebie – mamy za jednostki.* {А. ПУШКИН / А. WAŻYK 5:42/48}

на всякий роток не накинешь платок nie każdemu można gębę zamknąć {И. БУНИН / Z. PETERSOWA 59/14}

На ловца и зверь бежит. *Myśliwemu zwierzyna sama leci pod strzał.* {В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA В:23/64}

на своём веку w życiu ∇ Много видал он на своем веку, пережил не один десяток мелких дворян [...]. Wiele widział w życiu, przeżył niejeden dziesiątek tych drobnych szlachetków [...]. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:226/282}

на случай (какой; как) ad hoc ∇ правила «на случай» reguły „ad hoc” {С. ШАУМЯН / E. JANUS 395/13}

на фу-фу z wiatru ∇ Добро бы в откупа вступил – ну, понятно, отчего разбогател; а то ничего, так, на фу-фу! Gdyby chociaż wziął dzierzawę – no, wtedy rozumiałbym, na czym się wzbogacił; a tu – z niczego, tak sobie, z wiatru! {И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA 44/61}

направленческо-миросозерцательный odbijający ukierunkowaną obserwację świata ∇ направленческо-миросозерцательный язык język odbijający ukierunkowaną obserwację świata {М. БАХТИН / Z. SALONI В:87/482}

нарочно не придумаешь specjalnie by nie wymyślił ∇ Фамилия попалась – нарочно не придумаешь: Жмур Михаил Терентьевич. Nazwisko się trafiło takie, że i specjalnie by nie wymyślił. Michał Tierientiewicz Żmur. {С. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 54/35}

настоящая суть sedno sprawy ∇ – Мы всё ходим вокруг да около и никак не договоримся до настоящей сути. – Wciąż krążymy dokoła i w żaden sposób nie możemy dotrzeć do sedna sprawy. {А. ЧЕХОВ / M. MONGIRDOWA 8:179/8:59}

Натура – дура, судьба – индейка, а жизнь – копейка! Raz kozie śmierć! {М. ЛЕРМОНТОВ / W. ROGOWICZ 4:449/169}

Наука сокращает нам опыты быстротекущей жизни. (лит. цитата) *Nauka skraca nam doświadczenia wartkiej fali życia.* {А. ПУШКИН / S. POLLAK 5:261/46}

не без пьянцы z lekka podchmielony ∇ А отец, суетливый и маленький, и уже не без пьянцы, все подхихикивал кому-то воображаемому [...]. Ojciec, ruchliwy, maleńki, z lekka już podchmielony, ciągle chichotał do kogoś nieistniejącego [...]. {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ С:14/18}

не до чего тут jakże tu bezok. ∇ – Смотрел ли кто-нибудь из вас в окно? – спросил становой. – Никак нет, ваше высокородие, – сказал садовник Ефрем, маленький

седовласый старичок с лицом отставного унтера. – Не до гляденья тут, коли все поджилки трясутся! – Czy ktoś z was zaglądał przez okno? – zapytał naczelnik. – Gdzie tam, wielmożny panie! – odparł ogrodnik Jefriem, mały siwowłosy staruszek o twarzy wysłużonego kaprala. – Jakże tu patrzeć, kiedy człowiekowi ręce i nogi latają! {*A. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:201/1:167*}

кому не понять *kto* nie zrozumie ∇ – Никогда не понять человеку психологических тонкостей самоубийства! Где причины? Сегодня причина заставляет хвататься за револьвер, а завтра эта же самая причина кажется не стоящей яйца выеденного... – Nigdy człowiek nie zrozumie zawilego psychologicznego podłoża samobójstwa. Gdzież powody? Dziś jakaś przyczyna zmusza do porwania za rewolwer, a jutro ta sama przyczyna wydaje się niewarta pustej skorupy od jaja. {*A. ЧЕХОВ / J. BRZEŹCZKOWSKI 5:15/5:370*}

не приведи царица небесная Boże odpuść ∇ Пьяница и распутник такой, что и не приведи царица небесная! Pijaczysko i zbereźnik, że Boże odpuść! {*A. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:206/1:173*}

не соврать (*вставная конструкция*) żeby nie skłamać ∇ Девочек назвал, не соврать, штук семнадцать. Zaprosiłem tych dziewczuch, żeby nie skłamać, siedemnaście sztuk. {*C. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 64/57*}

не то ..., не то lub ... ∇ Деревянная стена, к которой было привалено сено, глухо вздрогнула. Кто-то изнутри задел ее чем-то твердым: не то прикладом, не то углом скамейки. Drewniana ściana, przy której zwalone było siano, drgnęła nagle. Ktoś z zewnątrz zaczerpił o nią jakimś twardym przedmiotem – kolbą lub brzegiem ławki. {*A. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 181/261*}

не то что a nie żaden ∇ Видно было вдруг, что это был уже человек благоразумных лет, не то что молодой болтун и вертопляс. Widać było od razu, że to człowiek w poważnym wieku, a nie żaden młody papla i wiercipięta. {*H. ГОГОЛЬ / W. BRONIEWSKI 5:203/172*}

не то, чтобы ..., а ... zamiast ..., ... ∇ Заедет с офицерами в трактир и не то, чтобы портвейнцу или чего-нибудь полегче, а норовит коньячищу хватить, чтоб жгло, в одурь бросало. Przyjedzie z oficerami do knajpy i zamiast napić się portweinu albo czegoś lekkiego, rwie się do koniaku, żeby ją paliło i zamrzczało. {*A. ЧЕХОВ / J. i J. BRZECHWOWIE 4:227/189*}

не тут-то было

1. ale bez skutku ∇ И начал срезать у носа кончик. Не тут-то было. Нос вертелся, вывертывался, так и остался – длинным-длинным, любопытным, острым носом. I zaczął obcinać koniuszek nosa. Ale bez skutku, bo nos wiercił się i kręcił na wszystkie strony i został wreszcie taki, jak był – długi, wścibski i ostry nos. {*A. ТОЛСТОЙ / J. TUWIM 8:184/6*}

2. okazało się to nie takie proste ∇ А тут не тут-то было. Але okazało się to nie takie proste. {*C. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 65/60*}

не удумай ani mi się waź ∇ – Ты что? Не удумай! – забеспокоился Кутя. – Бога побойся! – Coś ty? Ani mi się waź! – zaniepokoił się Kutia. – Niech Bóg broni! {*C. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 81/92*}

небо кому с овчинку показалось niebo wydało się *komu* nie większe od skóry owczej !? ∇ Я чаю, небо с овчинку показалось... Pewno niebo wydało ci się nie większe od skóry owczej... {*A. ПУШКИН / T. STĘPNIEWSKI 6:475/202*}

неверситет niwersytet {*A. ЧЕХОВ / A. TARN 11:128/238*}

недалеко ходить за чем nie trzeba daleko szukać *czego* ∇ За примерами [...] недалеко ходить. Nie trzeba daleko szukać przykładów [...]. {*A. ГУРЕВИЧ / Z. DOBRZYNECKI B:26/24*}

Незванный гость хуже татарина. Gość nie w porę – gorzej Tatarzyna. {*A. ПУШКИН / T. STĘPNIEWSKI 6:468/195*}

незлой dobry ▽ Валя, если я погибну, прошу об одном: приди на мою могилу и помяни меня незлым, тихим словом. Walu, jeżeli zginę, proszę Cię o jedno – żebyś przyszła na mój grób i wspomniała mnie dobrym, cichym słowem. {А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN A:455/543}

ни в сказке сказать, ни пером написать ni w bajce wybajać, ni piórem opisać ▽ [...] так все красиво, на диво – что ни в сказке сказать, ни пером написать. {А. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN 354/142}

ни слуху ни духу ani słychu, ani dychu ▽ Дочь Ефимья после свадьбы уехала с мужем в Петербург, прислала два письма и потом как в воду канула; ни слуху ни духу. Jefimia po ślubie wyjechała z mężem do Petersburga, przysłała dwa listy, a potem jak ten kamień w wodę: ani słychu, ani dychu. {А. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 10:181/9:380}

обедать! (*призыв обедать*) obiad! ▽ – Барышни, обедать! Обедать, барышни! – Obiad, panienki! Obiad! {А. КУПРИН / Е. ZYCHOWICZ 6:164/19}

оборвать на полуслове przerwać w pół słowa ▽ незаконченное письмо, оборванное на полуслове nie dokończony list, przerwany w pół słowa {М. ШОЛОХОВ / А. STAWAR B7:173/159}

от радости в зобу дыханье спёрло (*лит. цитата*) radość oddech jej zatkała {И. КРЫЛОВ / S. KOMAR 7/4}

от кого слышу (*реплика*) sam jesteś kto ▽ – Уйди, босявка! – кричал Петя, заливаясь хохотом. – От босявки слышу! – бормотал Гаврик [...]. – Odejdź, pętaku! – wołał Pietia śmiejąc się na całe gardło. – Sam jesteś pętaк – mruzczał Gawrik [...]. {В. КАТАЕВ / М. KIERCZYŃSKA 4:235/328}

пеший конному не товарищ pieszy konnemu nie dorówna ▽ – Пеший конному не товарищ! Александра Семеновна, мы остаемся вместе и будем обождать друг друга. – Pieszy konnemu nie dorówna! Aleksandro Siemionowno, zostaniemy razem i będziemy się wzajemnie ubóstwiać. {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / W. BRONIEWSKI 3:338/225}

Пили, ели, кудрявчиком звали; попили, поели – прощай, шелудяк! Jak bida, to do Żyda, jak po bidzie, idź precz, Żydzie! {Л. ТОЛСТОЙ / J. POMIANOWSKI 11:172/239}

плохое дело в чужом пиру похмелье niedobra to rzecz w cudze sprawy nos wtykać ▽ Плохое дело в чужом пиру похмелье, – сказал я Григорью Александровичу [...]. Niedobra to rzecz w cudze sprawy nos wtykać – rzekłem do Grigorija Aleksandrowicza [...]. {М. ЛЕРМОНТОВ / W. ROGOWICZ 4:293/23}

по маленькой разг. po kieliszeczku ▽ Покойника несли медленно, так что до кладбища они успели раза три забежать в трактир и пропустить за упокой души по маленькой. Zmarłego niesiono powolutku, więc w drodze na cmentarz zdążyli ze trzy razy wdepnąć do traktierni i wypić po kieliszeczku za spokój duszy zmarłego. {А. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 5:432/4:441}

По мне уж лучше пей, да дело разумеи. (*лит. цитата*) A zdaniem mym już niechby raczej pili, ale do rzeczy byli. {И. КРЫЛОВ / Т. ŁOPALEWSKI 9/7}

полуякутка pół-Jakutka {В. КОРОЛЕНКО / А. SANDAUER B1:357/361}

поминай как звали bywaj zdrów ▽ Перевез я их сюда, сели – и поминай, как звали! Только их и видели. Przewiozłem ich tu, wsiedli, i bywaj zdrów. Tylem ich widział. {А. ЧЕХОВ / М. MONGIRDOWA 8:45/7:378}

понимаете ли wie pan ▽ Если, понимаете ли, хорошенько вдуматься, взглядеться да разобрать эту, с позволения сказать, кашу, то ведь это не жизнь, а пожар в театре! Jeśliby tak, wie pan, dokładnie przemyśleć, przyjrzeć się i zanalizować ten, za przeproszeniem, groch z kapustą, to przecież okaże się, że to nie życie, tylko pożar w teatrze. {А. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 7:493/329}

попал в стаю, лай не лай, а хвостом виляй kiedy przyjdiesz między wrony, musisz krakać jako ony !? ▽ Я полнокровный, со мной уже два раза удар был, танцевать трудно, но, как говорится, попал в стаю, лай не лай, а хвостом виляй. Jestem apoplektykiem, miałem już dwa ataki, trudno mi tańczyć, ale jak to się mówi – kiedy przyjdiesz między wrony, musisz krakać jako ony. {А. ЧЕХОВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 13:229/752}

какое поражение bitwa pod *czym* ▽ после фридландского поражения по bitwie pod Friedlandem {Н. ЭЙДЕЛЬМАН / W. i R. ŚLIWOWSCY 25/30}

какой посадки o *jakim* podwoziu ▽ машина низкой посадки samochód o niskim podwoziu {А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN A:500/596-597}

после минутного молчания po chwili milczenia ▽ – Ведь вот чудо-то, братцы мои, – продолжал Веленчук после минутного молчания [...]. To jakiś cud, chłopcy – ciągnął dalej Wielenczuk po chwili milczenia [...]. {Л. ТОЛСТОЙ / Т. ŁOPALEWSKI 2:65/50}

послевоенной постройки (*какой*) zbudowany po wojnie ▽ К забору хоздвора примыкали ветхие сарайчики послевоенной постройки. Do ogrodzenia majdanu – zaplecza technicznego smentarza – przytykał szereg niewielkich zmurszałych składzików czy szop zbudowanych po wojnie. {С. КАЛЕДИН / W. KARACZEWSKA 63/56}

послегрозовой po burzy (*яки*) ▽ И увлажнились глаза Николая Андреевича, – так в глинистых сухих оврагах вдруг зашумит послегрозовая вода [...]. Oczy Nikołaja Andriejewicza zwilgotniały – jak w suchych gliniankach wzbiera nagle woda po burzy. {В. ГРОССМАН / W. BIEŃKOWSKA A:37/33}

Послушай! ври, да знай же меру. (*лит. цитата*) Posłuchaj: łzyj, lecz znajże miarę! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 89/132}

поставить на вид zwrócić uwagę ▽ Я наконец вынужденным нахожусь, милосвый сдарь мой, вам поставить на вид. Widzę się w końcu zmuszony, łaska-a-wy panie, zwrócić ci uwagę. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:180/228}

пострел кого расшиби a niech *kogo* lichu porwie ▽ [...] пострел тебя расшиби! [...] a niech cię lichu porwie! {Л. ТОЛСТОЙ / R. ŁUŻNY 10:258/331}

потупив глаза в землю (*как*) z opuszczonymi oczyma ▽ Они были очень оконфужены таким приемом отца и стояли неподвижно, потупив глаза в землю. Bardzo ich zmieszało ojcowskie powitanie; stali bez ruchu, z opuszczonymi oczyma. {Н. ГОГОЛЬ / А. ZIEMNY 2:335/30}

Пофилософствуй – ум вскружится. (*лит. цитата*) Pofilozofuj – w głowie się zakręci! {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 25/38}

превозносить до небес wynosić pod niebiosy ▽ [...] столько раз его превозносили до небес, а потом безжалостно развенчивали. Wielokrotnie wynoszono go pod niebiosy, a potem równie często bezlitośnie potępiano. {Б. БУРСОВ / А. WOŁODŹKO 6/8}

пришла беда, отворяй ворота nieszczęście nigdy samo nie chodzi ▽ Пришла беда, отворяй ворота: потребовали Васю в присутствие жребий вынимать. Nieszczęście nigdy samo nie chodzi; wezwali Wasię do komisji wojskowej, żeby los ciągnął. {А. ЧЕХОВ / М. DĄBROWSKA 7:343/138}

провалиться в тартарары zapaść się pod ziemię ▽ наша матушка, Русь православная, провалиться бы могла в тартарары nasza matka Ruś prawosławna mogłaby się zapaść pod ziemię {И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 9:232-233/407}

проворным ... (*проворно: как кто*) zwinnie niby ... ▽ Проворной ящерицей я подполз вплотную, приложил ухо к бревнам и тотчас же поймал середину фразы капитана [...]. Zwinnie niby jaszczurka podczołgałem się do ściany, przyłożyłem ucho do drewnianych bali i usłyszałem głos kapitana [...]. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 181/261}

- просить Христом-богом** prosić na miłość Boga ∇ – Я тебя просил Христом-богом в Чермашню съездить... – Prosiłem cię, na miłość Boga, abys do Czermaszni pojechał... {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / А. WAT 14:125/165}
- пускать кому пыль в глаза** popisywać się czczym blichtrzem ∇ [...] на щегольство Вячеслав Илларионыч притязаний не имеет и не считает даже званию своему приличным пускать пыль в глаза. [...] Wiaczesław Iłarionycz nie pretenduje do elegancji i uważa, że człowiekowi na jego stanowisku nie przystoi popisywać się czczym blichtrzem. {И. ТУРГЕНЕВ / Cz. JASTRZĘBIEC-KOZŁOWSKI 4:228/179}
- пустяковый-пустяковый** głupi-głupiutki ∇ Мысли у него были маленькие-маленькие, коротенькие-коротенькие, пустяковые-пустяковые. Myśli jego były jeszcze małe-malutkie, krótkie-króciutkie, głupie-głupiutki. {А. ТОЛСТОЙ / J. TUWIM 8:186/8}
- развести мантифолию** *устар.* palnąć orację ∇ Разведи там, на могиле, какую-нибудь мантифолию поцицеронистей, а уж какое спасибо получишь! Palnij nad grobem jakąś cuceroniastą orację, z całego serca ci podziękujemy! {А. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 5:431/4:441}
- революционизм** rewolucyjność {А. СОЛЖЕНИЦЫН / А. BOGUSŁAWSKI i T. KOŁAKOWSKI A:222/46}
- разыгрывать невинного барашка** udawać niewinnego baranka ∇ В четверг, когда я видела вас с мужем на пристани, на вас были дорогие броши и браслеты. Стало быть, нечего разыгрывать передо мной невинного барашка! [...] we czwartek, kiedy widziałam panią z moim mężem na przystani, miała pani na sobie drogie broszki i bransoletki. Więc nie ma co udawać przede mną niewinnego baranka! {А. ЧЕХОВ / M. DĄBROWSKA 5:213/4:240}
- родина и отечество** ojczyzna ∇ – Ты как здесь? – спросил он, хитро улыбаясь и доставая папироску. – Родину и отечество защищать? – Jak tu trafiłeś? – zapytał z żartobliwym uśmiechem wyciągając papierosa. – Przybyłeś, żeby bronić ojczyzny? {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 177/254}
- родства не помнящий** (*полицейская формула; устар.*) niewiadomego rodu ∇ Марья, родства не помнящая Maria niewiadomego rodu {А. ЧЕХОВ / N. GAŁCZYŃSKA 13:34/401}
- с лихой собаки хоть шерсти клок** z kiepskiego psa chociaż sierści kłak {А. ПУШКИН / T. STĘPNIEWSKI 6:484/210}
- с недоумелым выражением** z wyrazem zdumienia ∇ [...] ребенок, казалось, думал о чем-то с недоумелым и удивленным выражением на красивом и не по-детски серьезном лице. [...] dziecko zdawało się myśleć o czymś z wyrazem zdumienia i niedowierzania na swej ładniutkiej, lecz nie po dziecinnemu poważnej twarzy. {B. КОРОЛЕНКО / А. MIŁOSZ B2:97/129}
- с удивлённым выражением** z wyrazem niedowierzania ∇ [...] ребенок, казалось, думал о чем-то с недоумелым и удивленным выражением на красивом и не по-детски серьезном лице. [...] dziecko zdawało się myśleć o czymś z wyrazem zdumienia i niedowierzania na swej ładniutkiej, lecz nie po dziecinnemu poważnej twarzy. {B. КОРОЛЕНКО / А. MIŁOSZ B2:97/129}
- с учёным видом знатока** (*лит. цитата*) z miną znawcy, który zwleka {А. ПУШКИН / А. WAŻYK 5:11/7}
- с хриповатиной** ≅ ochrypły ∇ [мужик] ничего себе, с хриповатиной только niczegowaty sobie, jeno ochrypły {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:158/185}
- Свежо предание, а верится с трудом.** (*лит. цитата*) Choć świeża pamięć, już się nie chce wierzyć. {А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 28/43}
- свернуть себе шею** skrócić kark ∇ – А ведь так можно себе шею свернуть! Я едва-едва не слетел и даже не заметил, как вы вылетели. – Można było łatwo kark skrócić! O mały

- włos nie wyleciałem z bryczki i wcale nie zauważyłem, kiedy pan wyleciał. {*A. ЧЕХОВ / J. BRZECHWA* 6:337/6:27}
- святоотеческий** Ojców Kościoła (*czyj*) ∇ богатство святоотеческого литургического богомыслия bogactwo myśli liturgicznej Ojców Kościoła {*A. МЕНЬ / Z. PODGÓRZEC* 173/157}
- сделать себе имя и карьеру** zyskać dobre imię i zrobić karierę ∇ Поглядев на меня, вы ведь, конечно, не скажете, что сей самый, сидящий перед вами субъект тоже в свое время стоял на хорошей дороге и мог сделать себе имя и карьеру. Patrząc na mnie z pewnością nie powiedziałby pan, że ten oto siedzący tu przed panem osobnik też w swoim czasie kroczył prostą drogą, mógł zyskać dobre imię i zrobić karierę. {*A. КУПРИН / J. STANKIEWICZ* 3:364/37}
- сесть не в свои сани** być nie na miejscu ∇ Поступлю я на службу и всё мне будет казаться, что я не в свои сани сел. Gdybym poszedł na służbę, ciągle wydawałoby mi się, że jestem nie na miejscu. {*A. ЧЕХОВ / Z. KACZOROWSKA* 5:304/4:332}
- Сеюший ветер пожнет бурю.** Kto sieje wiatr, zbiera burzę. {*M. ШОЛОХОВ / W. ROGOWICZ* A1:326/411}
- сидеть над душой** stać jak kat nad dobrą duszą ∇ Мешает, скотина, заниматься... – думает Зиберов. – Сидит над душой тут и надзирает. Терпеть не могу контроля! Przeszkadza, bydlę – myśli Zibierow. – Stoi jak kat nad dobrą duszą i dozoruje. Nie cierpię kontroli! {*A. ЧЕХОВ / A. WAT* 2:337/2:12}
- сидеть сложа руки** siedzieć ze złożonymi rękami ∇ Вот как сел на лавочку, так и будет, проклятый, сидеть сложа руки до самого вечера. Jak usiadł na tej ławeczce, tak siedzi, cholera, ze złożonymi rękami do samego wieczora. {*A. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA* 6:191/6:494}
- Сильнее кошки зверя нет!** (*лит. цитата*) Bo kot ze wszystkich najsilniejszy zwierząt. {*I. КРЫЛОВ / S. KOMAR* 95/127}
- скажу в скобках** (*вводное выражение*) mówiąc nawiasem ∇ И мне, брат, это невыносимо горько. Вообще, брат, скажу в скобках, гнет меня судьба. В дугу гнет. A to, bratku, dręczy mnie okropnie, rozgorycza. Zresztą w ogóle, mówiąc nawiasem, los mnie gnębi. Zgina mnie w pałąk, bratku. {*A. ЧЕХОВ / M. MONGIRDOWA* 8:63/7:396}
- сколько лет, сколько зим** (*много*) kopę lat ∇ – Сколько лет, сколько зим! – сказала она, подавая Старцеву руку, и было видно, что у нее тревожно билось сердце [...]. – Копę lat – powiedziała Jekatierina witając się ze Starcewem – i widać było, że serce jej bije lekliwie [...]. {*A. ЧЕХОВ / J. IWASZKIEWICZ* 10:37/9:284}
- Скоро сказка сказывается, а не скоро дело делается.** (*лит. цитата*) W bajce treść się szybko zmienia, wolniej biegną wydarzenia. {*П. ЕРШОВ / I. SIKIRYCKI* 39/35}
- скоро сказка сказывается, да не скоро дело делается** rychło się bajka opowiada, lecz rzecz nierychło się składa ∇ шел он долго ли, коротко ли, близко ли, далеко ли, скоро сказка сказывается да не скоро дело делается, и пришел к избушке krótko szedł czy długo, daleko czy blisko, rychło się bajka opowiada, lecz rzecz nierychło się składa, aż przyszedł pod chatkę {*A. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN* 360/136-137}
- скуки ради** z nudów ∇ Если бы не женщины и не карты, то я с ума бы, кажется, сошел. Ну-с, дело прошлое, сошелся я там, скуки ради, с одной певичкой. Gdyby nie kobiety i karty, zwariowałbym tam chyba. No, to dawne dzieje, z nudów nawiązałem tam bliższą znajomość z pewną szansonistką. {*A. ЧЕХОВ / J. POMIANOWSKI* 5:272/4:292}
- слово не воробей, вылетит – не поймаешь** słowo – jako ten wróbel: wyleci i tyleś go widział ∇ Батенька потом спохватились, да уж поздно было. Слово не воробей, вылетит – не поймаешь. Tatko potem, obejrzawszy się, do rozumu przyszli, aleć już było za późno. Słowo – jako ten wróbel: wyleci i tyleś go widział {*A. ЧЕХОВ / M. MONGIRDOWA* 6:180/5:171}

смотреть в корень patrzeć w samo sedno ∇ Надо смотреть в корень и искать в каждом явлении причину всех причин. Trzeba patrzeć w samo sedno i doszukiwać się w każdym zjawisku przyczyny wszystkich przyczyn. {А. ЧЕХОВ / М. MONGIRDOWA 8:212/8:103}

смотреть, как баран на новые ворота gapić się jak cielę na malowane wrota ∇ – Ты не улыбься и не смотри, как баран на новые ворота. – Nie szczerz zębów i nie gap się na mnie jak cielę na malowane wrota. {В. БОГОМОЛОВ / В. КОМАРНИЦКА 35/70}

смотреть, как как козёл на новые ворота gapić się, jak wół na malowane wrota ∇ Эй, псст! чижик!.. Пару пива. Чего ты смотришь, дурак, как козел на новые ворота? Ей, псст, чужику, два пиwa. Co się gapisz, durniu, jak wół na malowane wrota? {А. КУПРИН / J. STANKIEWICZ 3:365/38}

собачья ножка (*napirosa*) kozia nóżka ∇ курил с ними тютюн в собачьей ножке palił z nimi lichy tytoń w koziej nóżce {Л. ТОЛСТОЙ / В. РОГОВИЧ 13:438/489}

со смеющейся недоверчивостью z uśmiechem niedowierzania ∇ [...] со смеющейся недоверчивостью Сеня садится возле старика. [...] Sienia sadowi się koło starca z uśmiechem niedowierzania. {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ С:42/49}

соотношение чего и чего relacja między czym a czym ∇ соотношение убеждений и поступков relacja między przekonaniem a czynami {Б. БУРСОВ / А. ВОЛОДЖКО 171/165}

сослужить ♦ сослужить службу

1. wyświadczyć usługę ∇ сослужи мне службу великую wyświadcz mi usługę wielką {А. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN 27/171}

2. przydać się ∇ Однажды утром воротиловский приказчик, проходя мимо собачьей конуры в амбар, застал Трезорку спящим. Никогда этого с ним не бывало. Спал ли он когда-нибудь – вероятно, спал, – никто этого не знал, и, во всяком случае, никто его спящим не заставал. Разумеется, приказчик не замедлил доложить об этом казусе хозяину. Купец Воротилов сам вышел к Трезорке, взглянул на него и, видя, что он повинно шевелит хвостом, как бы говоря: «И сам не понимаю, как со мной грех случился!» – без гнева, полным участия голосом, сказал: – Что, старик, на кухню собрался? Стара стала, слаба стала? Ну, ладно! ты и на кухне службу сослужить можешь. Pewnego ranka subiekt Worotiłowa, przechodząc мимо psiej budy do spichrza, zastał Trezora pogrążonego we śnie. Nigdy mu się to nie zdarzało. Czy spał kiedykolwiek – zapewne spał – nikt o tym nie wiedział, przynajmniej nikt go na spaniu nie przyłapał. Naturalnie subiekt nie omieszkał zameldować o tym wypadku gospodarzowi. Kupiec Worotiłow sam wyszedł do Trezorka, spojrział na niego i widząc, że pełen poczucia winy macha ogonem, jak gdyby chciał powiedzieć: – sam nie rozumiem, jak mi się to przydarzyło! – bez gniewu, głosem pełnym współczucia, powiedział: – Cóż, stary, wybierasz się do kuchni, co? Postarzało się, osłabło się? no, dobrze! I w kuchni możesz się przydać! {М. САЛТЫКОВ-ЩЕДРИН / S. POLLAK 16(1):135/141-142}

строить из себя ангела strugać niewiniątko ∇ – Будешь еще ангела из себя стро-ить! Говори, кто состоит в организации! – Będziesz mi tu jeszcze niewiniątko strugać! Mów zaraz, kto należy do organizacji! {А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN А:619/738}

такой, разэтакий taki owaki ∇ Ты что же, такой, разэтакий, подвел меня? Cóż ty sobie myślisz, taki owaki, jak mogłeś tak zawieść moje zaufanie? {А. КУПРИН / Н. РОГАЛА 4:8/8}

Тамарочка

1. Tamaroczka {А. КУПРИН / Е. ЗЫЧОВИЧ 6:394/208}

2. Tamarka {А. КУПРИН / Е. ЗЫЧОВИЧ 6:394/208}

Та-ра-ра-бумбия... сижу на тумбе я... (*шуточный напев*) Та-ра-ра-bomba... mam nos jak trąba... {А. ЧЕХОВ / Н. ГАЛЦЫНСКА 13:187/684}

телефонистик telefonista ∇ У меня в роте телефонистик один из кадетов. Сначала по ночам маму звал, а теперь такой аховый. Mam w kompanii jednego telefonistę, też z kadetów. Najpierw po nocach wzywał mamę, a teraz z niego taki zuch, że aż miło spojrzeć. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 185/269}

тии-иуу...

1. тии-и-иуу... ∇ невидимая пуля запела звонко: тии-иуу... niewidzialna kula zaśpiewała dźwięcznie: тии-и-иуу... {А. ГАЙДАР / N. DRUCKA 152/146}

2. тiu-u-u... ∇ Не успел я ей ответить, как раздался выстрел и невидимая пуля где-то высоко в небе запела звонко: тии-иуу... Nie zdążyłem jej odpowiedzieć, kiedy rozległ się strzał i niewidzialna kula zaśpiewała dźwięcznie w niebie: тiu-u-u... {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 152/207}

тик-ток tik-tak {А. ЧЕХОВ / А. TARN 11:61/111}

товарищ по несчастью towarzysz niedoli {А. ТОЛСТОЙ / J. TUWIM 8:219/63}

товарищ по партизанству towarzysz z partyzantki ∇ разыскать домик своего товарища по старому партизанству odszukać domek swojego towarzysza z dawnej partyzantki {А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN A:98/115}

тупой, как свая в воде tępy jak stołowe nogi ∇ Пинька был туп, как свая в воде. Pińka był tępy jak stołowe nogi. {Л. ЛЕОНОВ / J. WITKOWICZ C:134/161}

тут

1. tu ∇ Тут, брат, тот... как его, черт? – Платошка живет, цивилизованный человек... Tu, bracie, mieszka ten... jakże mu tam? – Płatoszek, człowiek cywilizowany... {А. ЧЕХОВ / А. TARN 11:108/198}

2. tutaj ∇ Ба! да тут кто-то есть. О! ale tutaj ktoś jest! {И. ТУРГЕНЕВ / J. GUZE 8:234/182}

3. w tym ∇ Мудреного тут, конечно, нет ничего, одни бы, кажись, всегдашние благоглупости. Mądrego, ma się rozumieć, nic w tym nie ma, same, widzi mi się, zwykle brednie pobożne. {Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / А. WAT 14:73/96}

4. teraz ∇ Бывало, помню, в дни моего ловеласничества я бросал женщин из-за пятна на чулке, из-за одного глупого слова, из-за нечищенных зубов, а тут я прощаю всё: жеванье, возню со штопором, неряшество, длинные разговоры о выеденном яйце. Pamiętam, bywało, w okresie donżuańskim potrafiłem porzucić kobietę z powodu plamki na pończosze, jednego niemądrego słowa, z powodu nie umytych zębów, a teraz przebaczam wszystko: głośnie żucie, niedołęstwo przy szukaniu korkociągu, niechlujstwo, rozwlekłe gadanie na bzdurne tematy. {А. ЧЕХОВ / I. BAJKOWSKA 5:91/5:415}

5. ∅ ∇ Тут я вспомнил давно еще прочитанный рассказ из времен Французской революции, когда отпущенный на честное слово мальчик вернулся под расстрел к вражескому офицеру. Przypomniałem sobie przeczytaną niegdyś opowiastkę z czasów rewolucji francuskiej, kiedy to chłopiec, zwolniony pod słowem honoru, powrócił do nieprzyjacielskiego oficera, który miał go rozstrzelać. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 180/259} ∇ – Федя, я тут дрался. Одному герою башку об батарею расколол. Если чё, не искали чтоб. Злодей – я. – Fiedia, wdałem się w bójkę. Rozwaliłem jednemu bohaterowi łeb o kaloryfer. Jakby co, niech nie szukają winnego. Ja jestem przestępcą. {В. АСТАФЬЕВ / T. ORZECHOWSKI 449/42}

тут как тут doskoczył do kogo ∇ А Иван тут как тут, стащил ему сапоги с ног, подал босовики; сапоги тотчас под мышку и унес домой. A Iwan doskoczył do pana, ściągnął mu buty z nóg, podał pantofle; buty wziął pod pachę i zaniósł do domu. {А. АФАНАСЬЕВ / L. FLASZEN 163/57}

ты? (выражение удивления) to ty? ∇ Вдруг в публике послышался крик: «Лебядкин! ты?» Nagle wśród publiczności rozległ się okrzyk: „Lebiadkin! To ty?” {Ф. ДОСТО-

ЕВСКИЙ / Т. ZAGÓRSKI 10:361/450 ∇ – Витюха, ты? – Witiucha, to ty? {*Л. КАССИЛЬ и М. ПОЛЯНОВСКИЙ / Z. TERLECKA 13/14*} ∇ Я мог произнести только слово: – Ты... ты? Mogłem wymówić tylko jedno słowo: – To ty... to ty?... {*М. БУЛГАКОВ / I. LEWANDOWSKA i W. DAŃBROWSKI A:563/184*}

тыщонка tafelek (*banknot*) {*В. АКСЕНОВ / I. PIOTROWSKA B:33/98*}

у кого настолько много *kto ma tak wiele* ∇ Разве не бывает, что у человека настолько много опыта, что он становится величиной отрицательной? Czyż tak nie bywa, że człowiek ma tak wiele doświadczenia, że staje się ono wartością negatywną? {*С. ЗАЛЫГИН / Н. KLEMIŃSKA A:134/159*}

У сильного всегда бессильный виноват. (*лит. цитата*) Zawsze w oczach silnego winien jest bezsilny. {*И. КРЫЛОВ / S. KOMAR 18/20*}

у кого язык присох *kto zapomniiał języka w gębie* ∇ [...] на каждое ваше слово он вам сейчас вот так ответит, что у вас язык присохнет. [...] na każde słowo tak wam odpowie, że zapomnicie języka w gębie. {*В. КОРОЛЕНКО / Z. KACZOROWSKA B4:48/296*}

уж ежели skoro już ∇ Уж ежели, говорю ему, нас с вами судьба обидела горько, то нечего у ней милости просить и кланяться ей в ножки, а надо пренебрегать и смеяться над ней. Skoro już – powiadam mu – los nas obu gorzko ukrzywdził, to nie trza zebrać zmiłowania i do nóg mu padać, a gardzić nim trzeba i drwić sobie z niego. {*А. ЧЕХОВ / М. MONGIRDOWA 8:44/7:377*}

ума не приложу

1. (*не знаю*) nie wiem ∇ Что мне с ним делать, ума не приложу! Nie wiem, co mam z nim robić! {*А. ЧЕХОВ / Z. KACZOROWSKA 1:390/456*}

2. (*не понимаю*) mnie się to w głowie nie mieści ∇ – Растолкуйте мне, пожалуйста, что за чудеса такие? Ума не приложу. – Niech mi pan, proszę, wytłumaczy co to za dziwo? Mnie się to w głowie nie mieści. {*И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 4:70/100*}

умница, что (*оборот, вводящий предложение*) mądrze zrobił, że ∇ Только ты умница, что приехал. Mądrześ zrobił, żeś przyjechał. {*И. ТУРГЕНЕВ / J. JEŃDRZE-JEWICZ 7:147/66*}

уничтожительный miażdżący ∇ уничтожительный удар miażdżący cios {*А. СОЛЖЕНИЦЫН / А. BOGUSŁAWSKI i Т. КОЛАКОВСКИ A:224/47*}

Услужливый дурак опаснее врага. (*лит. цитата*) Usłużny głupiec gorszy jest od wroga. {*И. КРЫЛОВ / S. KOMAR 84/112*}

установиться в воздух utkwić wzrok w przestrzeń ∇ [...] засмеявшись коротким деревянным смехом, опять уставился в воздух. [...] zaśmiał się krótkim, drewnianym śmiechem i znów utkwiał wzrok w przestrzeń. {*И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 9:201/380*}

усынок pasmo łachy {*М. ШОЛОХОВ / А. STAWAR A3:370/477*}

учёный малый, но педант (*лит. цитата*) uczony był, choć pedantyczny {*А. ПУШКИН / А. WAŻУК 5:11/7*}

Ученье – вот чума, учёность – вот причина. (*лит. цитата*) Oświata – oto trąd, uczoność – to przyczyna. {*А. ГРИБОЕДОВ / J. TUWIM 80/118*}

Учитесь властвовать собою. (*лит. цитата*) Poskramiać trzeba serca głos. {*А. ПУШКИН / А. WAŻУК 5:82/95*}

фамильярно-почтительный poufały a jednocześnie pełen szacunku ∇ Карьеру он сделал блестящую, благодаря скромной веселости своего нрава, ловкости в танцах, мастерской езде верхом ординарцем на парадах – большей частью на чужих лошадях – и, наконец, какому-то особенному искусству фамильярно-почтительного обращения с высшими, грустно-ласкового, почти сиротливого прислуживанья, не без примеси общего, легкого, как пух, либерализма... Zrobił świetną karierę dzięki skromnemu i pogodnemu usposobieniu, zręczności w tańcu, mistrzowskiej konnej jeździe

przeważnie na cudzych koniach – bywał oficerem ordynansowym na paradach – wreszcie dzięki jakiejś szczególnej sztuce poufałego a jednocześnie pełnego szacunku postępowania z przełożonymi, smutnej a zarazem uprzejmej, niemal pokornej usłużności, nie pozbawionej domieszki lekkiego jak puch liberalizmu... {*И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA* 9:221/93}

Хавронья Ивановна (*персонаж*) pani Chrząkalska {*А. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI* 6:437/159}

хитринка

1. przebiegłość ∇ В ясных синих глазах Ивана Федоровича промелькнула хитринка, и они заискрились [...]. W jasnych, niebieskich oczach Iwana Fiodorowicza błysnęła przebiegłość, oczy mu się zaiskrzyły [...]. {*А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN* A:33/37}

2. ślady przebiegłości ∇ в его узеньких глазах я заметил хитринку в jeho wąskich oczach dostrzegłem ślady przebiegłości {*А. БЕК / S. KLONOWSKI* 2:417/499}

хлеб в зерне zboże ∇ Григорий держал бакалейную лавочку, но это только для вида, на самом же деле торговал водкой, скотом, кожами, хлебом в зерне, свиньями, торговал чем придется [...]. Grigorij prowadził sklepik kolonialny, lecz jedynie dla oka, bowiem w istocie handlował wódką, bydłem, skórą, zbożem, świniami, handlował, czym się dało [...]. {*А. ЧЕХОВ / M. MONGIRDOWA* 10:145/9:388}

хождение по делам załatwianie spraw ∇ Отец, учившийся сам когда-то по-русски на медные деньги, не хотел, чтоб сын его отставал от времени, и пожелал поучить чему-нибудь, кроме мудреной науки хождения по делам. Оjciec, który na całą naukę wydał parę miedziaków, jak to wówczas w Rosji bywało, chciał, by syn nadażał za duchem czasu i nauczył się czegoś więcej niż zawilej umiejętności załatwiania spraw. {*И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA* 34/44}

холодинки drobinki chłodu ∇ В ту минуту холодинки бежали у ней по спине [...]. W tej chwili drobinki chłodu przebiegały jej po plecach [...]. {*Л. ЛЕОНОВ / J. JĘDRZEJEWICZ* B:23/21}

хорошенькая (*суц.*) ślicznotka ∇ – Это та хорошенькая, что глазки делает [...]. – To ta ślicznotka, co strzela oczkami [...]. {*Ф. ДОСТОЕВСКИЙ / G. KARSKI* 2:79/398}

хоть святых вон носи to ratujcie, ludzie ∇ Пьяный был человек и любил угощать, и как подопьет да скажет по-французски «се бон», да облизнется – хоть святых вон носи! Wielki był moczymorda i lubił gości przyjmować, więc jak sobie podpije i powie po francusku se ba, a jeszcze się obliże, to ratujcie, ludzie! {*И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA* 4:65/93}

хоть святых выноси że obraza boska ∇ Таков уже неизъяснимый закон судеб: умный человек или пьяница, или рожу такую состроит, что хоть святых выноси. Takie już są niezbadane wyroki losów! Jak człowiek mądry, to albo pijak, albo taką małą ze siebie robi, że obraza boska. {*Н. ГОГОЛЬ / J. TUWIM* 4:15/16}

хоть умирай choćbyś miał umrzeć ∇ Ну, ты и пляши, хоть умирай, а пляши. No i trzeba było tańczyć; choćbyś miał umrzeć, a musiałeś tańczyć. {*И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA* 4:65/94}

частью ..., частью częściowo ..., częściowo ∇ Предприятие это было теперь взорвано его, директора, собственными руками, люди частью были вывезены, частью остались на погибель. Przedsiębiorstwo to zostało teraz wysadzone w powietrze, jego, dyrektora, własnymi rękami, a ludzie częściowo zostali wywiezieni, częściowo zaś zostali na swoją zgubę. {*А. ФАДЕЕВ / L. LEWIN* A:65/75}

что ужас że coś straszного ∇ Командир во всех ротах требует от офицеров рубку чучел. В девятой роте такого холоду нагнал, что ужас. Dowódca żąda od oficerów wszystkich kompanii umiejętności władania białą bronią i ćwiczeń na manekinach. W dziewiątej dał im takiego bobu, że coś straszного. {*А. КУПИРИН / H. ROGALA* 4:10-11/11}

чуяла кошка, чье мясо съела *czuł pies, czyje sadło zjadł* ∇ [...] перед приездом Василья Николаича дворы крестьянские обегал, всем кланялся, – видно, чуяла кошка, чье мясо съела! [...] przed przyjazdem Wasilija Nikołaicza zagrody chłopskie obleciał, wszystkim się kłaniał – widać czuł pies, czyje sadło zjadł. {И. ТУРГЕНЕВ / J. DMOCHOWSKA 4:71/101}

кому шлёт поклон *кто mam dla kogo pozdrowienia od kogo* ∇ Вам шлют поклон ваши почитатели... Mam dla pana pozdrowienia od pańskich wielbicieli... {А. ЧЕХОВ / N. GAŁCZYŃSKA 13:52/435}

шутка ли

1. **тоć то не żарты** ∇ Шутка ли, ждать через час кончину мира! Тоć то не żарты, oczekiwać końca świata już za godzinę! {В. КОРОЛЕНКО / О. WATOWA В3:58/203}
2. **а то не są żарты** ∇ Ведь случайности, хоть бы и выгоды какие-нибудь, беспокойны; они требуют хлопот, забот, беготни, езды, не посиди на месте, торгуй или пиши, – словом, поворачивайся, шутка ли! Przecież wydarzenia, choćby nawet korzystne, zakłócają spokój; wymagają trosk, starań, bieganiny; nie można siedzieć na miejscu, trzeba handlować czy też pisać – słowem ruszać się, а то не są żарты. {И. ГОНЧАРОВ / N. DRUCKA 105/158}

шутка ли?

1. **то не żарт** ∇ – Ишь ты, сколько набрали, бессовестные! – говорила она, едва разбирая на записках свой некрасивый почерк. – Шутка ли? Восемьдесят два! Возьму вот и не отдам. – Ile tego nabrali, niegodziwi! – mówiła Nina, z trudem odczytując na kartkach własne gryzmoły. – То не żарт! Osiemdziesiąt dwa! А jak nie zapłacę, to co? {А. ЧЕХОВ / N. GAŁCZYŃSKA 9:17/8:285}
2. **то не w kij dmuchał** ∇ Кузя-то, вот, пятьсот в год получает. Пятьсот – шутка ли? Kuzia już pięćset rubli rocznie zarabia! Pięćset – to nie w kij dmuchał! {А. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:125/1:112}

шутка сказать *то не żарты* ∇ Он не показывался с прошлой субботы, а ведь сегодня воскресенье! Семь дней – шутка сказать! Nie pokazywał się rzeczywiście od zeszłej soboty, а dziś mamy niedzielę! Siedem dni – to nie żарты. {А. ЧЕХОВ / J. WYSZOMIRSKI 2:202/1:167}

э-э eee ∇ – Э-э, брат, да ты, я вижу, совсем спишь, – как будто бы издалека донесся до меня голос капитана. – Eee, bracie, przecież ty śpisz na siedząco! – doleciał mnie jakby z bardzo daleka głos kapitana. {А. ГАЙДАР / D. WAWIŁOW 179/257-258}

э-э-э... eee... ∇ Э-э-э... грешить так грешить! Один только бог будет знать! Не впервой... Канальство! Eee... jak grzeszyć, to grzeszyć! Tylko Bóg będzie wiedział! Nie pierwszy to raz... Do licha! {А. ЧЕХОВ / А. TARN 11:110/203}